

STRATEGIA EUROPA 2020 VERSUS STRATEGIA MOLDOVA 2020 – PUNCTE COMUNE ȘI DIVERGENȚE

Alexandra PRISEAJNIUC

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: În ultimii ani tendința de a crea un cadru economico-social stabil și benefic pentru civilizația contemporană a devenit obiectivul de bază a politicilor economice la nivel național și internațional. Ca rezultat al crizei economico-financiare din anii 2008-2010, încrederea populației în eficiența sistemelor economice a slăbit, fapt ce a scos în evidență necesitatea restructurării acestora. Astfel, la nivel european a fost adoptată Strategia Europa 2020, în baza căruia la nivel național a fost elaborată Strategia Moldova 2020, a căror obiective de bază sunt asigurarea unei dezvoltări durabile continue și reducerea sărăciei.

Cuvinte cheie: Uniune Europeană, strategie, obiective, creștere economică, dezvoltare durabilă,

Europa 2020, denumită ”O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii” reprezintă o strategie pe 10 ani a Uniunii Europene, a cărei scop trece dincolo de depășirea crizei, care continuă să afecteze multe dintre economiile europene. Ea a fost aprobată de către Comisia Europeană la 3 martie 2010 la Bruxelles și își propune să elimine deficiențele modelului actual de dezvoltare și să creeze condiții favorabile pentru o creștere economică inteligentă (prin investiții mai eficiente în educație, cercetare și inovare), durabilă (prin orientarea decisivă către o economie cu emisii scăzute de carbon și o industrie competitivă), favorabilă incluziunii (prin punerea accentului pe crearea de locuri de muncă și pe reducerea sărăciei).

Moldova 2020, denumită ”Strategia națională de dezvoltare: 7 soluții pentru creșterea economică și reducerea sărăciei”, a fost aprobată de către Parlamentul Republicii Moldova la 11 iulie 2012, prin Legea nr. 166, prin care se urmărește asigurarea tranziției spre o dezvoltare economică verde, care promovează principiile dezvoltării durabile și contribuie la reducerea sărăciei, inclusiv prin asigurarea unei guvernări mai bune în domeniul dezvoltării durabile, prin integrarea și fortificarea aspectelor protecției mediului în toate domeniile de dezvoltare social-economică a țării.

Este evident atât din denumire, cât și din domeniile pe care le cuprind, faptul că Strategia Europa are un caracter generalizator, unde sunt indicate cantitativ obiectivele care se cuvin a fi atinse prin implementarea ei și căile de urmat, însă fiecare stat-membru al Uniunii Europene urmează să își elaboreze, în baza actului respectiv, propria strategie, în funcție de realitățile sale economice. Dată fiind tendința de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, strategia națională preia punctele-cheie ale strategiei europene, adaptându-le la nivel național, din care perspectivă și este elaborată analiza comparativă.

Înainte de a stabili obiectivele care urmează a fi atinse, ambele documente pornesc de la evidențierea problemelor critice cu care se confruntă, ceea ce în final duce la necesitatea schimbării modelului de creștere economică. Dacă pentru Uniunea Europeană această necesitate apare ca urmare a deficiențelor structurale (rata medie de creștere, rata redusă de ocupare a forței de muncă, îmbătrânirea populației ș.a), care s-au accentuat în contextual crizei economico-financiare din ultimii ani, în Republica Moldova apare necesitatea înlocuirii modelului inertial de creștere, bazat pe consumul alimentat de remitențe, în favoarea unui model dinamic, bazat pe atragerea de investiții, precum și pe dezvoltarea industriilor exportatoare de bunuri și servicii.

Obiectivele europene pentru anul 2020 vizează 5 domenii-țintă: 1. Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă; 2. Creșterea cheltuielilor alocate pentru cercetare-dezvoltare; 3. Reducerea efectelor climatice negative și utilizarea durabilă a energiei; 4. Restructurarea procesului educațional; 5. Reducerea sărăciei și excluziunii sociale. Strategia Moldova 2020 preia inițiativele europene de restructurare a sistemului educațional, de utilizare durabilă a resurselor energetice și de sporirea ratei de ocupare a forței de muncă, însă aduce în prim-plan și alte probleme: creșterea investițiilor în infrastructura de drumuri naționale și locale, ameliorarea climatului de afaceri și promovarea politicii concurențiale sănătoase, elaborarea unui sistem echitabil de pensii și, în cele din urmă, dar nu în ultim rând, stabilirea unui sistem de justiție eficient și necorupt. Sunt aduse astfel în discuție în prim-plan problemele critice ale Republicii Moldova: drumurile, corupția, educația și accesul la finanțe.

În continuare, ambele acte prezintă posibilele scenarii în cazul adoptării strategiilor date. Și dacă Strategia Europa 2020 prevede un eventual eșec al acesteia (figura1), cu trei scenarii diferite: primul este de a înfrunța în mod colectiv provocarea imediată pe care o reprezintă redresarea și provocările pe termen lung - globalizarea, presiunile exercitate asupra resurselor, îmbătrânirea - pentru a compensa pierderile recente, pentru a redeveni competitivă, pentru a stimula productivitatea și pentru a înscrie Uniunea Europeană pe o traiectorie ascendentă a prosperității („redresare durabilă”); al doilea este de a continua realizarea de reforme într-un ritm lent și în mare parte necoordonat, riscând să se înregistreze o pierdere permanentă de bunăstare, o rată de creștere lentă („redresare lentă”), care poate conduce la al treilea scenariu - la niveluri ridicate ale șomajului și ale sărăciei sociale, precum și la un declin relativ pe scena mondială („deceniu pierdut”), în cazul strategiei Moldova 2020 sunt prezentate doar două scenarii-de bază și alternativ, numit și Moldova 2020, însă ambele destul de optimiste. (Figura 2). Astfel, dacă țara ar urma același curs de dezvoltare, cu un ritm de creștere anuală al PIB de 4,7%, însoțit de aceleași fenomene economice, sociale, politice, cu remitențe în creștere, cu același tempou de reforme, oricum se obțin rezultate pozitive în final. Dacă însă obiectivele strategiei sunt implimentate, se așteaptă o creștere a PIB în 2020 cu 12% mai mare decât în scenariul de bază, care teoretic va urma să crească și pe viitor. Este o omitere intenționată a autorilor sau probabilitatea că strategia dată va eșua nici nu se admite - nu se poate de afirma, însă teoretic ar fi binevenite evaluarea tuturor situațiilor posibile, pentru a păstra obiectivitatea datelor.

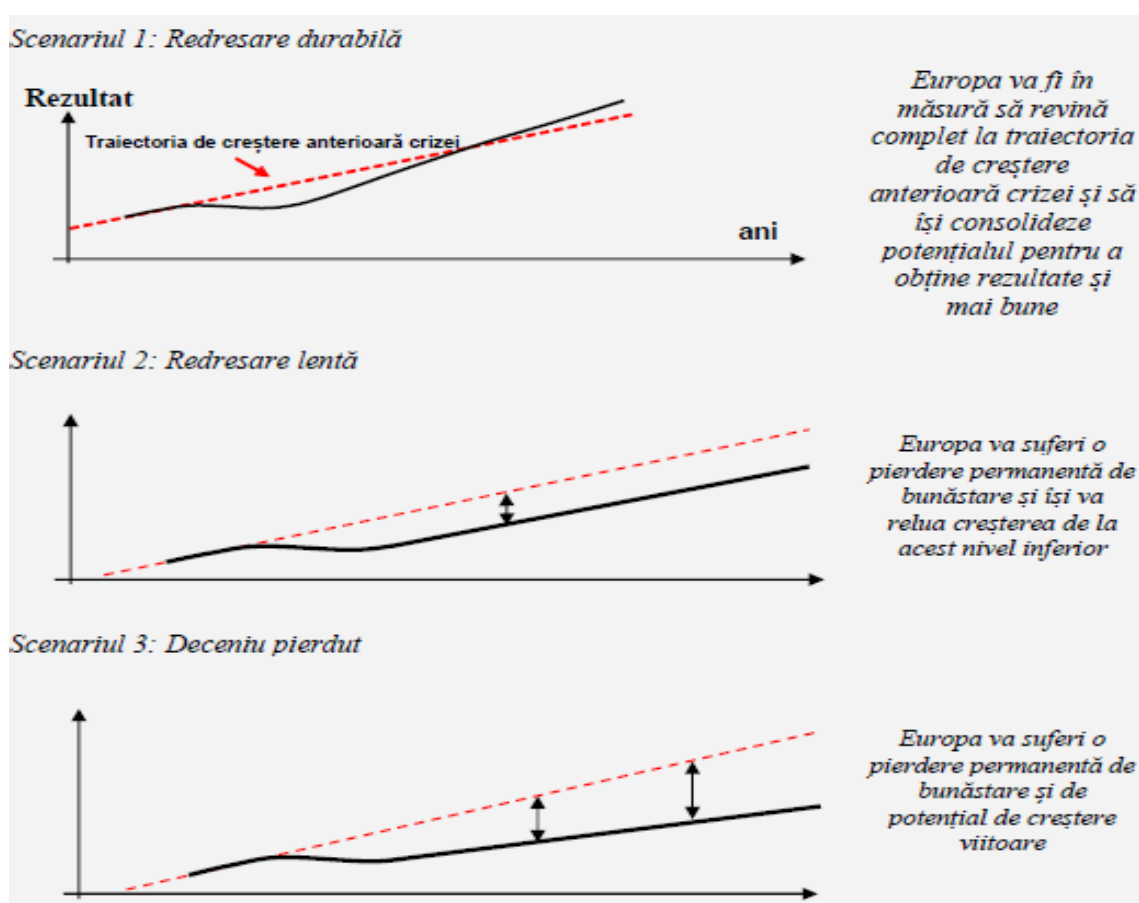

Figura 1: Trei scenarii pentru Europa în anul 2020

Sursa: Strategia Europa 2020, pag. 11, [www. http://ec.europa.eu](http://ec.europa.eu)

În ambele strategii se face diferența între acțiunile pe termen scurt, care trebuie să fie întreprinse pentru a depăși situația actuală și acțiunile pe termen lung, care să vizeze o dezvoltare durabilă continuă și stabilă, comună pentru ambele cazuri. Diferă însă domeniile spre care sunt orientate aceste acțiuni pe termen scurt - în cazul Republicii Moldova se urmărește reducerea efectelor negative ale problemelor critice identificate (drumurile, corupția, educația și accesul la finanțe), precum și reducerea sărăciei; pentru Europa prioritatea pe termen scurt o are problema depășirii crizei, prin reformare financiară, consolidare bugetară și stabilitate monetară.

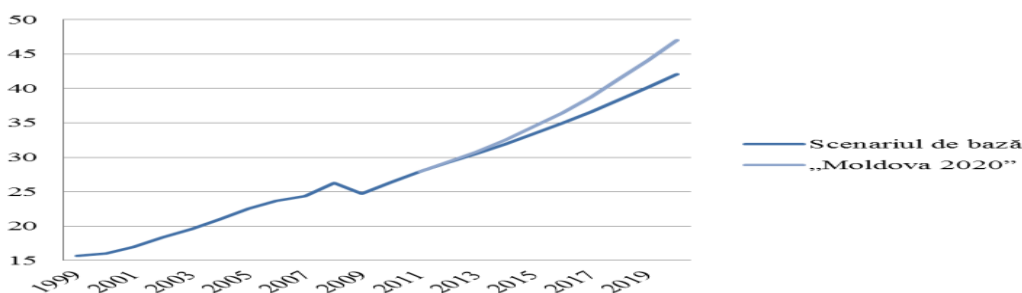

Figura 2. Evoluția PIB cu și fără implementarea priorităților de dezvoltare, milioane lei în prețurile anului 2000

Sursa: Strategia Moldova 2020, pag. 8, www.cancelaria.gov.md

Expresiile cantitative ale obiectivelor vizate sunt întâlnite în ambele acte, doar că dacă pentru Europa 2020 acestea au un caracter general, spre care urmează să tindă fiecare stat-membru al Uniunii Europene, atunci în Strategia Moldova 2020 sunt analizate detaliat fiecare din domeniile stabilite în obiectivele naționale, din perspectiva evoluției indicatorilor economici pînă în momentul elaborării strategiei, analiza acestora la momentul elaborării strategiei, pentru a depista deficiențele și avantajele sistemului actual economic, pentru ca în final să fie prognozate în termeni cantitativi efectele care se așteaptă de la implementarea strategiei date. De exemplu, Strategia Europa 2020 stabilește ca ”rata ocupării forței de muncă a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani ar trebui să crească de la nivelul actual de 69% la cel puțin 75%, inclusiv printr-o mai mare implicare a femeilor, a lucrătorilor în vârstă și printr-o mai bună integrare a migranților pe piața muncii”. [1, pag. 13] Strategia Moldova 2020 însă analizează această problemă din două aspecte distincte: specializarea capitalului uman și echitatea sistemului de pensii, cu prezentarea situației actuale, a viziunii strategice, pentru ca în final să fie prezentat efectul scontat: ”Sporirea calității procesului educațional va contribui la crearea unui climat investițional atractiv și benefic, datorită forței de muncă calificate, responsabile, flexibile, contribuind la sporirea productivității muncii și a competitivității,./.../ ceea ce în termeni cantitativi se prezintă prin: emigrarea tinerilor absolvenți va fi diminuată cu cel puțin 50% și pe termen mediu și lung, absolvenții instituțiilor care vor beneficia pe deplin de reformă vor fi, la nivel agregat, cu pînă la 20% mai productivi.” [2, pag. 12]. Pentru sistemul de pensii, obiectivul stabilit pentru anul 2020 prevede ca ponderea pensionarilor aflați sub pragul absolut al sărăciei se va micșora pînă la 23% (față de 28,1% în anul 2010), fără a modifica vârsta actuală de pensionare.

În final, ambele strategii stabilesc instituțiile împuternicite cu coordonarea implementării, monitorizării și evaluării obiectivelor propuse. La nivel european acestea sunt Comisia Europeană, Parlamentul European și Consiliul de Miniștri, care au sarcina de a monitoriza implementarea acestora la nivelul fiecărui stat-membru al Uniunii Europene, și în baza acestor date de a stabili tendința generală de atingere sau nu a obiectivelor propuse la nivel unional, însă calendarul de acțiune este limitat temporal, cuprinzînd perioada anilor 2010-2012. În cazul Strategiei Moldova 2020, instituția coordonatoare principală este Guvernul, în a cărui sarcină este prezentarea rapoartelor Parlamentului, în baza datelor furnizate de Consiliului de Participare și a Cancelariei de Stat împreună cu Ministerul Finanțelor, ultimele fiind abilitate cu monitorizarea pe domenii responsabile de unul dintre obiective. Planul calendaristic prevede prezentarea rapoartelor trimestriale, anuale și finale de implementare, precum și a unor rapoarte tematice de evaluare, la solicitarea instituțiilor coordonatoare.

Strategia Europa 2020, așa cum și este prevăzut expres în contextul acesteia, este o strategie relevantă nu doar pentru țările-membre, dar și pentru statele-candidat la aderare, din punctul de vedere că prin stabilirea unor obiective comune, se consolidează eforturile de reformă a acestor state. Dat fiind faptul că Republica Moldova urmează calea integrării europene, Strategia Moldova 2020 reprezintă încă o confirmare a direcției europene vizate. Iar o dată cu atingerea obiectivelor propuse la nivel național, va crește și posibilitatea Republicii Moldova de deveni stat membru al Uniunii Europene.

Bibliografie

1. Comisia Europeană, *Strategia Europa 2020 - O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii*, Bruxelles 2010.
2. *Legea nr. 166 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare “Moldova 2020”*, din 11.07.2012, publicată la 30.11.2012 în Monitorul Oficial Nr. 245-247, art Nr : 791.